

Beschikking

SHELL Nederland Raffinaderij B.V.
Vondelingenweg 601
3196 KK VONDELINGENPLAAT ROTTERDAM

Parallelweg 1
Postbus 843
3100 AV Schiedam
T 010 - 246 80 00
F 010 - 246 82 83
E info@dcmr.nl
W www.dcmr.nl

Ons kenmerk
9999190987_99991188915

Uw kenmerk
-

Datum
18 maart 2022

Contact
info@dcmr.nl

Afdeling
Reguleren Advies en Omgeving

Bijlagen

Onderwerp
Beschikking

BESLUIT van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland.

Onderwerp

Met dit besluit wijzigen wij de voorschriften van de omgevingsvergunning voor het onderdeel milieu.

Het betreft de omgevingsvergunning verleend op 27 april 2010, met kenmerk 20942923/274100 aan Shell Nederland Raffinaderij B.V. (SNR) voor de locatie gelegen aan de Vondelingenweg 601 te Rotterdam-Vondelingenplaat.

Binnen de inrichting zijn één of meerdere IPPC-installaties aanwezig. Uw inrichting valt daarmee onder de Richtlijn industriële emissies (RIE) van de Europese Unie 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (PbEU L 334); zoals is bepaald in artikel 1.1, lid 1, van de Wabo.

De binnen de inrichting aanwezige biologische waterzuivering voldoet aan de kenmerken van een risicovolle installatie waarvan het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) heeft aangegeven dat bij het bedrijven daarvan het risico bestaat dat legionella vrijkomt en wordt vermeerderd (bron: Briefrapport 2019-0061, 13 juni 2019).

Wij willen het mogelijke gevaar van een legionellabesmetting voor de omgeving voorkomen, dan wel voor zover dat niet mogelijk is zoveel mogelijk beperken van het risico daarop. Dit bereiken wij door aan de omgevingsvergunning voorschriften toe te voegen ten aanzien van de biologische waterzuivering.

Deze ambtshalve wijziging betreft het toevoegen van voorschriften aan de revisievergunning met betrekking tot het voorkomen en het bestrijden van legionella.

Besluit

Wij besluiten, gelet op artikel 2.31, eerste lid, onder b, en tweede lid, onder b, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), de voorschriften van de omgevingsvergunning van 27 april 2010, met kenmerk 20942923/274100, van Shell Nederland Raffinaderij B.V. te wijzigen.

Wij verbinden aan de omgevingsvergunning van 27 april 2010, met kenmerk 20942923/274100, de in dit besluit opgenomen voorschriften.

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

M.J. Schellingerhout BSc
unitmanager afdeling Reguleren, Advies en Omgeving DCMR Milieudienst Rijnmond
Omdat we dit document digitaal vaststellen, staat er geen handtekening in.

Ons kenmerk
9999190987_99991188915

Inwerkingtreding en rechtsmiddelen

Dit besluit treedt in werking nadat de termijn voor het indienen van een beroepschrift is verstreken.

Beroep

De termijn voor het indienen van een beroepschrift vangt aan met ingang van de dag na de dag dat het besluit ter inzage is gelegd en duurt zes weken. Indien belanghebbenden, of indieners van een zienswijze, beroep willen aantekenen, dient hun beroepschrift in tweevoud te worden ingediend bij de sector Bestuursrecht van de rechtbank Den Haag, Postbus 20302, 2500 EH Den Haag. Het beroepschrift heeft geen schorsende werking.

Voorlopige voorziening

Indien u, indieners van een zienswijze of derde belanghebbenden er tevens veel belang bij hebben dat dit besluit niet in werking treedt, dan kan een voorlopige voorziening worden gevraagd bij de voorzieningenrechter van de sector Bestuursrecht van de rechtbank Den Haag, Postbus 20302, 2500 EH Den Haag.

Het verzoek om voorlopige voorziening schorst de werking van dit besluit.

U kunt ook digitaal een verzoek om een voorlopige voorziening en/of beroepschrift indienen bij bovengenoemde rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de voorwaarden.

Wij verzoeken u een kopie van het beroepschrift en/of verzoek om een voorlopige voorziening te sturen aan de DCMR Milieudienst Rijnmond, Postbus 843, 3100 AV Schiedam.

Verzonden op:22 maart 2022

INHOUDSOPGAVE

VOORSCHRIFTEN LEGIONELLA PREVENTIE	5
PROCEDURELE OVERWEGINGEN	7
INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN	9
BEGRIPPEN	14

1.0 VOORSCHRIFTEN LEGIONELLA PREVENTIE

1.1

De vergunninghouder stelt binnen 3 maanden na het in werking treden van deze beschikking, een risicoanalyse op waarin is beschreven welke risico's de biologische (afval)waterzuivering heeft op verspreiding van legionella voor de omgeving.

De risicoanalyse dient ter beoordeling te worden overgelegd aan het bevoegd gezag.

1.2

Bij de risicoanalyse, bedoeld in voorschrift 1.1, worden in ieder geval de volgende risicofactoren betrokken:

- a. het risico op vermeerdering van legionellabacteriën in de biologische (afval)waterzuivering door:
 - i. de aard en kwaliteit van het water en het entslib dat wordt gebruikt/behandeld;
 - ii. de temperatuur van het water in de diverse processtappen;
 - iii. het soort beluchting van het water;
- b. de bedrijfsvoering van de biologische (afval)waterzuivering, met name de aerosolvorming/verneveling;
- c. de effectiviteit van mogelijke beheersmaatregelen met betrekking tot legionellabacteriën;
- d. de risico's voor de omgeving te bepalen via verspreiding naar lucht en via effluent en (ent/surplus)slib.

1.3

De vergunninghouder stelt binnen 6 maanden na het in werking treden van deze beschikking een beheersplan op met betrekking tot de beperking van de verspreiding van legionella naar de omgeving, waarvan een monitoringsplan en stappenplan onderdeel uitmaken.

Het beheersplan dient ter beoordeling te worden overgelegd aan het bevoegd gezag.

1.4

Na beoordeling door het bevoegd gezag zorgt de vergunninghouder voor uitvoering van het beheersplan, monitoringsplan en stappenplan.

1.5

Het beheersplan, bedoeld in voorschrift 1.3 dient binnen de inrichting aanwezig te zijn en bevat naast een beschrijving van de maatregelen, in ieder geval:

- a. een tekening of schema met de actuele indeling van de biologische (afval)waterzuivering;
- b. een beschrijving van de juiste en veilige werking van de biologische (afval)waterzuivering;
- c. een beschrijving van alle uit te voeren controles aan de biologische (afval)waterzuivering met betrekking tot de aanwezigheid van legionella;
- d. een aanduiding van de waarden van de fysische, chemische en microbiologische parameters inclusief de concentratie aan legionellabacteriën in de biologische (afval)waterzuivering waarbij bij het bereiken daarvan maatregelen ter verbetering worden getroffen, alsmede een beschrijving van die maatregelen;
- e. een monitoringsplan* met daarin de monsternameplaatsen (zowel water als lucht), monsternamefrequentie en de analysemethode NEN-EN-ISO 11731 matrix C (of daaraan gelijkwaardig en eventueel andere relevante parameters.);

- f. een beschrijving van de maatregelen die zijn genomen bij de bedrijfsvoering, het onderhoud en in het geval van calamiteiten en in welke situatie deze (mogelijk) nog genomen gaan worden (stappenplan);
- g. een logboek waarin de resultaten van controles en emissiemetingen worden vastgelegd;
- h. een overzicht van de lopende onderzoeken en onderzoeksvragen ten aanzien van de risicoanalyse en het beheer van de risico's.

** In het monitoringsplan moet duidelijk aandacht worden gegeven aan het aantal analyses per beschikbare verdunningsreeks. Bij een eerste analyse dient voor elke verdunningsreeks een kweek ingezet te worden.*

1.6

Indien legionella wordt aangetroffen in het water van de biologische (afval)waterzuivering boven de (detectie)grens van 10.000 kve/l, worden per direct doelmatige maatregelen genomen, zoals vermeld in het beheersplan uit voorschrift 1.3, om de verspreiding van aerosolen met daarin legionellabacteriën naar de omgeving te beperken.

Toelichting op het voorschrift:

- *De doelmatige maatregelen moeten de emissie naar de lucht beperken, bij het in werking zijn van de zuivering en de reiniging daarvan, de slibverwerking en het gebruik van het effluent anders dan lozing op het riool of oppervlaktewater.*
- *Indien het effluent niet op gemeentelijke riolering wordt geloosd, maar op het oppervlaktewater, dienen doelmatige maatregelen zijn genomen om de lozing van afvalwater met daarin te hoge concentraties legionellabacteriën te beperken.*

1.7

Op grond van controles en resultaten van emissiemetingen kan het bevoegd gezag nadere eisen stellen aan de risicoanalyse, het legionella-beheersplan, monitoringsplan en het stappenplan.

1.8

De risicoanalyse, het legionella-beheersplan, monitoringsplan en het stappenplan moeten worden geactualiseerd bij gewijzigde omstandigheden of nieuwe (landelijke) inzichten.

PROCEDURELE OVERWEGINGEN

Huidige vergunningssituatie

Voor de inrichting is op 27 april 2010 door Provincie Zuid Holland een revisievergunning verleend aan Shell Nederland Raffinaderij B.V. Nederland B.V. (SNR), met kenmerk 20942923/274100.

In de inrichting is een biologische afvalwaterzuivering (hierna AWZI)aanwezig. Op 13 juni 2019 is het RIVM-rapport (RIVM briefrapport 2019-0061) verschenen over legionellarisico bij dit soort installaties.

De AWZI van SNR voldoet aan de kenmerken genoemd in bovenvermeld RIVM rapport die de kans op verspreiding van legionella via lucht of effluent aannemelijk maken. Bij de wijze van AWZI door SNR ontstaat een risico op een legionella besmetting. Daarom vinden wij het noodzakelijk om de geldende omgevingsvergunning aan te passen, door daaraan voorschriften te verbinden om het risico te beheersen. De voorschriften leiden ertoe dat het risico op een legionellabesmetting, evenals de eventueel noodzakelijke maatregelen bij de bestrijding daarvan, in kaart worden gebracht zodat het risico op een legionellabesmetting kan worden voorkomen.

Bevoegd gezag

De inrichting valt onder meer onder de volgende categorieën van bijlage I, onderdeel C, van het Besluit omgevingsrecht (Bor):

- 1.1.b. een of meer verbrandingsmotoren aanwezig zijn met een vermogen of een gezamenlijk vermogen groter dan 1,5 kW, met dien verstande, dat bij de berekening van het gezamenlijk vermogen een verbrandingsmotor met een vermogen van 0,25 kW of minder buiten beschouwing blijft;
- 1.3.a. waar een of meer elektromotoren of verbrandingsmotoren aanwezig zijn met een totaal geïnstalleerd motorisch vermogen van 15 MW of meer;
- 1.3.b. voor het verstoken van brandstoffen met een thermisch vermogen van 50 MW of meer;
- 1.3.d. voor het vervaardigen van petrochemische producten of chemicaliën met een niet in een gesloten gebouw geïnstalleerd motorisch vermogen van 1 MW of meer.
- 2.1.a. voor het vervaardigen, bewerken, verwerken, opslaan of overslaan van gassen of gasmengsels, al of niet in samengeperste tot vloeistof verdichte of onder druk in vloeistof opgeloste toestand;
- 2.1.b. voor het regelen of meten van de druk of stroming van gas of gasstromen;
- 2.6.a. inrichtingen voor opslag en overslag van koolwaterstoffen in gasvormige toestand met een capaciteit voor de opslag van deze stoffen of producten van 100.000 m3 of meer;
- 4.1.f. andere stoffen, preparaten of producten, die zijn genoemd in onderdeel 4.3.
- 5.1. Inrichtingen voor het vervaardigen, bewerken, verwerken, opslaan of overslaan van zeer licht ontvlambare, licht ontvlambare, ontvlambare of brandbare vloeistoffen.
25. Inrichtingen voor het reinigen van drukhouders, insluitsystemen, ketels, vaten, mobiele tanks, tankauto's, tank- of bulkcontainers.
- 27.1 Inrichtingen voor het opslaan, behandelen of reinigen van afvalwater.

Op grond van de in de inrichting aanwezige hoeveelheid gevaarlijke (afval)stoffen die de drempelwaarde uit Bijlage I van de Richtlijn 2012/18/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 behorend bij het Besluit risico's zware ongevallen 2015 overschrijdt, is dat besluit van toepassing op uw inrichting.

Binnen uw inrichting gelegen aan de Vondelingenweg 601 te Rotterdam-Vondelingenplaat zijn één of meerdere IPPC-installaties aanwezig. Uw inrichting valt daarmee onder de Richtlijn industriële emissies (RIE) van de Europese Unie (2010/75/EU (RIE).

Daarom zijn wij op grond van artikel 2.4 van de Wabo juncto artikel 3.3, eerste lid, van het Bor het bevoegd gezag om de omgevingsvergunning te verlenen.

Procedure

De besluitvormingsprocedure is uitgevoerd overeenkomstig het bepaalde in paragraaf 3.3 van de Wabo, de uitgebreide voorbereidingsprocedure.

Zienswijzen naar aanleiding van de ontwerpbesluit

SNR heeft op 30 juni 2021 zienswijzen ingediend. Hierin stelt SNR het volgende:

- a. In voorschrift 1.8 van deze ontwerpbesluit wordt aangegeven dat bij gewijzigde omstandigheden of inzichten de legionella risicoanalyse, beheersplan, monitoringsplan en stappenplan aangepast dienen te worden. Dit voorschrift is zeer algemeen opgesteld en daarmee is de naleefbaarheid lastig te bepalen. SNR gaat ervan uit dat met gewijzigde omstandigheden bedoeld wordt dat er een significante wijziging plaatsvindt in de waterzuiveringsinstallatie waar de voorschriften betrekking op hebben en waarvoor intern het MOC proces voor gevolgd wordt. Graag ziet SNR dit bevestigd.
- b. Daarnaast is ook de term "nieuwe landelijke inzichten" niet duidelijk gedefinieerd. SNR vraagt de automatische aanpassingen van de risicoanalyse en de verschillende plannen te beperken tot die situaties dat sprake is van wijziging van officiële Nederlandse of Europese wetgeving of richtlijnen op dit gebied.

Reactie:

Indien SNR haar AWZI of bedrijfsvoering significant wijzigt waardoor de risicoanalyse, het legionella-beheersplan, het monitoringsplan en/of het stappenplan niet langer gebaseerd zijn op de juiste gegevens, dan kan van SNR worden verlangd dat zij de risicoanalyse en/of plannen daarop aanpast.

Hetzelfde geldt in geval van nieuwe (landelijke) inzichten, bijvoorbeeld vanwege onderzoeken van SNR zelf, het RIVM of een andere organisatie. Het is in strijd met het belang van het milieu om 'vast te houden' aan een risicoanalyse en/of plannen indien op basis van nieuwe (landelijke) inzichten bekend is dat deze gegevens achterhaald zijn.

Nu de kennis over mogelijke legionellaverspreiding door biologische waterzuiveringen zoals die van SNR nog in ontwikkeling is, ligt het openhouden van toekomstige wijzigingen in de voorgeschreven aanpak voor de hand. Nieuwe inzichten zouden bijvoorbeeld ervoor kunnen zorgen dat de detectiegrens naar boven of beneden aangepast moet worden.

Activiteitenbesluit milieubeheer

In het Activiteitenbesluit milieubeheer zijn voor bepaalde activiteiten die binnen inrichtingen plaats kunnen vinden, algemene regels opgenomen.

Op vergunningplichtige (type C) inrichtingen en op inrichtingen met een IPPC-installatie kunnen bepaalde artikelen uit het Activiteitenbesluit van toepassing zijn. Dit betekent dat bepaalde voorschriften uit het Activiteitenbesluit en de bijbehorende -regeling een rechtstreekse werking hebben en niet in de vergunning mogen worden opgenomen. In de omgevingsvergunning kan van het Activiteitenbesluit worden afgeweken voor zover dat in het Activiteitenbesluit is aangegeven.

De voorschriften die in deze beschikking zijn opgenomen, zijn voorschriften voor aspecten en activiteiten die niet zijn geregeld in het Activiteitenbesluit en de bijbehorende Activiteitenregeling.

INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN

Toetsingskader

Op grond van artikel 2.30, eerste lid, van de Wabo dienen wij regelmatig te bezien of de voorschriften die aan een omgevingsvergunning zijn verbonden nog toereikend zijn, gezien de ontwikkelingen op het gebied van de technische mogelijkheden tot bescherming van het milieu en de ontwikkelingen met betrekking tot de kwaliteit van het milieu.

Indien blijkt dat de nadelige gevolgen die de inrichting voor het milieu veroorzaakt verder kunnen of moeten worden beperkt, wijzigen wij de voorschriften van de omgevingsvergunning op grond van artikel 2.31, eerste lid onder b en tweede lid onder b, van de Wabo.

Deze wijziging van de omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder e, van de Wabo, is op grond van de ontwikkeling van de kennis over de kwaliteit van het milieu, in dit geval op het gebied van beheer van afvalwaterzuiveringsinstallaties.

Bij de beslissing moeten wij in ieder geval:

- de aspecten genoemd in artikel 2.14, eerste lid, onder a, van de Wabo betrekken;
- rekening houden met de aspecten genoemd in artikel 2.14, eerste lid, onder b, van de Wabo;
- de aspecten genoemd in artikel 2.14, eerste lid, onder c, van de Wabo in acht nemen.

Hieronder lichten wij dit nader toe, waarbij wij ons beperken tot die onderdelen van het toetsingskader die ook daadwerkelijk op onze beslissing van invloed (kunnen) zijn.

Aanleiding

Legionellabacteriën kunnen zich via aerosolen in de lucht verspreiden en bij mensen een longontsteking veroorzaken. Ze worden meestal verspreid door installaties die water vernevelen, zoals bubbelbaden en 'natte' koeltorens. Sinds 2012 stijgt in Nederland het aantal legionella-infecties, waarvan meestal de bron niet bekend is.

In 2016 en 2017 zijn er legionella-uitbraken geweest in Noord-Brabant waarbij afvalwaterzuiveringsinstallaties (AWZI's) zijn aangemerkt als de bron. Het RIVM heeft vervolgens de risicofactoren in beeld gebracht (bron: Briefrapport 2019-0061, 13 juni 2019).

De risicofactoren zijn:

Type zuivering:

- biologisch;

Type industrie:

- industrieën met proces- of afvalwater dat eiwitrijk is en veel organische verbindingen zoals aminozuren bevat. Dit is het geval bij verschillende types afvalwater van de levensmiddelenindustrie (o.a. vleesverwerking, brouwerij); papier- en houtindustrie; destructiebedrijven (verwerking kadavers) en petrochemische bedrijven;

Temperatuur van het proceswater:

- vermeerdering van *L. pneumophila* kan plaatsvinden bij een temperatuur van 25-45 °C, met een optimale temperatuur tussen 30-38 °C;

Aanwezigheid van een beluchtingsstap:

- door beluchting van afvalwater kunnen aerosolen worden gevormd waarin legionellabacteriën aanwezig zijn. Deze kunnen zich verspreiden over een afstand van meer dan 1,5 km.

Een AWZI kan een directe of indirecte bron zijn van Legionella waaraan werknemers en omwonenden of voorbijgangers via de lucht kunnen worden blootgesteld.

Bij installaties met kenmerken die aansluiten op de risicofactoren van het RIVM is het risico aannemelijk dat Legionella kan vrijkomen en vermeerderen.

Gebleken is dat door de omstandigheden in een biologische AWZI het gehalte legionella in het afvalwater kan toenemen. Als dit gehalte hoog genoeg is bestaat de kans op verspreiding van Legionella door aerosolen, het af te voeren gezuiverde afvalwater en het (ent)slib tot buiten de terreingrens van de inrichting met gevaar voor de volksgezondheid.

Dit creëert een risico voor de omgeving van het bedrijf.

Het hierboven besproken onderzoek van het RIVM is echter gebaseerd op algemene gegevens. Het geeft geen antwoord op het daadwerkelijke risico op legionella op installatieniveau.

Bedrijven met een installatie welke volgens het onderzoek van het RIVM leiden tot een hoger risico op de verspreiding van legionella, moeten dit risico en de mogelijk te treffen maatregelen zelf in kaart te brengen.

Overwegingen

Bij SNR wordt afvalwater gezuiverd in een biologische waterzuivering en valt volgens het RIVM (Briefrapport 2019-0061, 13 juni 2019) onder het type industrie waarbij de AWZI een risico op legionella met zich brengt. Door onderhoud en de bedrijfsvoering van de AWZI kan een risico op legionellabesmetting ontstaan, zowel voor de werkvloer (ARBO) als voor de leefomgeving (milieu). Het beheersen van het risico voor de leefomgeving valt onder de algemene zorgplicht van de Wet milieubeheer, aangezien dit risico nog niet is gereguleerd in wet- en regelgeving door middel van bijvoorbeeld emissie- en/of installatie eisen. Ook in de verleende omgevingsvergunning zijn geen voorschriften opgenomen met betrekking tot het voorkomen van het risico van legionellaverspreiding.

Door de uitgevoerde onderzoeken en de resultaten hiervan (zie onder andere de RIVM rapporten 2019-0061, 2019-0194 en 2019-0195) is duidelijk geworden dat een legionellabesmetting kan worden veroorzaakt door het in bedrijf zijn van een AWZI. Niet kan worden uitgesloten dat dit risico ook bij SNR bestaat. Het bedrijf heeft een zorgplicht om risico's voor de omgeving en ongewone voorvallen te voorkomen, dan wel voor zover dat niet mogelijk is het zoveel mogelijk beperken van de risico's voor de omgeving en de kans dat ongewone voorvallen zich voordoen en de gevolgen hiervan.

Wij achten het daarom noodzakelijk om aan de geldende omgevingsvergunning d.d. 27 april 2010, met kenmerk 20942923/274100 voorschriften te verbinden, welke er op gericht zijn het gevaar van verspreiding van de legionellabacterie in kaart te brengen en zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel zoveel mogelijk te beperken.

Onderzoek en uitvoering

SNR dient daartoe een risicoanalyse uit te voeren en een beheersplan op te stellen (voorschriften 1.1, 1.2 en 1.3). Dat betekent dat het bedrijf de (afval)waterstroom onderzoekt op potentiële bronnen van legionella. Naast het ontstaan en vermeerdering van legionella, dient aandacht te bestaan voor de plaatsen waar de verspreiding kan bestaan. Zo kan legionella de AWZI binnenkomen via het te zuiveren water dat wordt ontvangen of via entslib (slib waarmee de biologische zuivering wordt gestart). Tevens kan besmetting van de AWZI via een nabijgelegen bron, zoals een natte koeltoren, gebeuren. Een besmette AWZI kan via aerosolen uit (beluchte) open bassins, door onderhoud/reinigen, of via effluent of surpluslib legionella verspreiden.

Door de gevraagde risicoanalyse ontstaat een exact beeld van de risico's op legionella van de aanwezige waterzuivering. Uit deze analyse blijkt de aard en omvang van het risico van de AWZI. Naarmate het risico omvangrijker is, dient de analyse uitvoeriger te gebeuren. Hierbij dient ook aandacht te worden besteed aan de mogelijke maatregelen en de effectiviteit hiervan. Het is niet uit te sluiten dat de uitvoering van de AWZI al zodanig is dat aerosolvorming minimaal is. De risicoanalyse omvat naast het (afval)water (aerosolvorming en effluent), tevens het (ent)slib.

Op basis van de risicoanalyse kan duidelijk worden waar maatregelen mogelijk dan wel noodzakelijk zouden zijn. Ook moeten maatregelen worden geïnventariseerd om het risico te verminderen. De mogelijk te treffen maatregelen zijn afhankelijk van de aard en omvang van de risico's die uit de risicoanalyse naar voren komen. Afhankelijk van de noodzaak en effectiviteit moeten deze maatregelen worden getroffen bij de bedrijfsvoering bij onderhoud en in geval van calamiteiten.

Na de risicoanalyse dient de vergunninghouder een beheersplan op te stellen met (detail)tekeningen, werkinstructies voor het bedrijven en onderhouden van de zuivering, en de relevante controles met betrekking tot legionella. Het beheersplan kan ook onderdeel zijn van de werkinstructies van de AWZI zelf. Tevens dient een monitoringsplan te worden opgesteld. Het beheersplan en monitoringsplan zijn bedoeld om het risico op verspreiding te verkleinen. De aard en omvang van deze plannen is afhankelijk van de uitkomsten van de risicoanalyse.

Vanwege de onduidelijkheid die momenteel nog bestaat over het onderwerp kan het verder verdiepen van de risicoanalyse op basis van vervolgonderzoeken ook onderdeel zijn van het beheersplan.

Op basis van de risicoanalyse en de relevante parameters, zoals de watertemperatuur kan een monitoringsplan worden opgesteld met daarin een onderbouwing voor de monsternamenpunten en monsternamenfrequentie. In het monitoringsplan moet duidelijk aandacht worden gegeven aan het aantal analyses per beschikbare verdunningsreeks. Bij een eerste analyse dient voor elke verdunningsreeks een kweek ingezet te worden.

Het RIVM heeft de kweekmethode* aangewezen als meest geschikte analysetechniek om de risico's in te schatten. De kweekmethode staat beschreven in NEN-EN-ISO 11731. Deze norm beschrijft drie methodieken. De methodiek voor sterke aanwezigheid van stoorflora past het beste bij afvalwater (matrix C), deze methodiek is opgenomen in voorschrift 1.5, onder e. Tevens is de mogelijkheid opgenomen om een daaraan gelijkwaardige methodiek toe te passen.

*Opmerking**

Tot voor kort werd deze kweekmethode zelden toegepast. Niet alle laboratoria zijn erop ingericht. Voor het voorschrijven van een geaccrediteerd laboratorium zijn er nu nog onvoldoende laboratoria die de analyse kunnen uitvoeren. Indien andere parameters (zoals temperatuur) indicatief kunnen zijn, kan dit in het monitoringsplan worden uitgewerkt.

De plannen dienen zo opgesteld te worden dat ze eenvoudig geactualiseerd kunnen worden bij gewijzigde omstandigheden of nieuwe inzichten op het gebied van legionella.

(Voorschrift 1.8:

De risicoanalyse, het legionella-beheersplan, monitoringsplan en het stappenplan moeten worden geactualiseerd bij gewijzigde omstandigheden of nieuwe (landelijke) inzichten.)

Maatregelen in geval van aangetoonde aanwezigheid legionella

Op basis van de risicoanalyse en als onderdeel van het beheersplan wordt vervolgens door de vergunninghouder een stappenplan opgesteld waarin de mogelijke maatregelen om het risico bij de AWZI te voorkomen/verminderen worden opgenomen. Momenteel is het stilleggen of afdekken (met desinfectie van de ontwijkende lucht) de enige optie op basis van het algemene onderzoek van RIVM. Op basis van specifiek onderzoek naar de bedrijfseigen installatie zijn meer maatregelen aan te geven. Tevens is hierbij de doeltreffendheid (effectiviteit ten opzichte van nadelen en kosten) van de maatregelen te bepalen.

De doelmatige maatregelen die getroffen moeten worden, dienen te zijn opgenomen in het beheersplan. Echter dient ook duidelijkheid te bestaan over de mogelijke maatregelen in geval legionella wordt aangetoond, voordat het beheersplan gereed is. In het stappenplan kan worden aangegeven welke maatregelen doelmatig zijn en binnen welke termijn deze kunnen worden getroffen. De termijn kan afhankelijk zijn van benodigd onderzoek en eventuele investeringskosten. Tevens kan in dit stappenplan een differentiatie worden aangegeven voor de maatregelen welke afhankelijk zijn van de aangetroffen hoeveelheid aan kolonievormende eenheden per liter (kve/l) en de waargenomen trend. Zo zal bij een enkele positieve waarde minder actie nodig zijn dan bij herhaaldelijke waarden die een toenemende trend tonen.

Tevens vinden wij het noodzakelijk om – in het geval uit analyse blijkt dat legionella wordt aangetroffen boven de detectiegrens – per direct doelmatige maatregelen te laten treffen (voorschrift 1.6). De detectiegrens is gekwantificeerd als 10.000 kve/l. De detectiegrens is hoger dan bij andere watersystemen, omdat de bepaling bij afvalwater niet eenvoudig is.

De 10.000 kve/l in water is vermeld als detectiegrens om deze grens te kwantificeren. Feitelijk wordt bedoeld dat als Legionella in het water wordt aangetoond het bedrijf hier bewust van moet zijn en passend dient te handelen. Bij de grens van 10.000 kve/l is risico op verspreiding via aerosolen nog laag. Dit geeft tijd om te reageren, zoals met vervolgmetingen of onderzoek.

Aan de hand van het opgestelde stappenplan kunnen al maatregelen in kaart zijn gebracht, waaronder een nieuwe analyse of aanpassing van de monsternamerequentie.

Overigens laat voorschrift 1.6 onverlet dat indien legionella in de omgeving (bij gevoelige objecten zoals woningen) wordt aangetroffen, welke aantoonbaar afkomstig is uit de waterzuivering van vergunninghouder, er sprake is van een onvoorzien voorval welke direct gevaar voor de menselijke gezondheid met zich brengt. In dat geval is vergunninghouder, gelet op artikel 17.1, eerste en tweede lid, van de Wet milieubeheer, verplicht om onmiddellijk passende aanvullende maatregelen (zoals afdekken) te nemen om herhaling van het gemelde voorval te voorkomen. Indien die maatregelen niet mogelijk zijn, moet vergunninghouder de installatie geheel of gedeeltelijk stilleggen.

Voortgang

Omdat wij het van belang vinden dat er aandacht aan dit risico wordt besteedt, leggen wij een termijn op voor het opstellen van deze plannen en dienen de plannen ter beoordeling te worden overgelegd aan het bevoegd gezag (voorschrift 1.1 en 1.3).

De beoordeling van de risicoanalyse en het stappenplan is bedoeld om kennis te nemen van de analyse en de mogelijke maatregelen en waar nodig af te stemmen op de uitvoering van de plannen. Na de beoordeling van de risicoanalyse door het bevoegd gezag zorgt de vergunninghouder voor het opstellen en de uitvoering van het beheersplan.

Tijdens een controle door het bevoegd gezag kan de aanwezige risico- analyse inclusief het stappenplan, en het beheersplan dat binnen de inrichting aanwezig is, worden ingezien. Mocht uit de controle blijken dat de risicoanalyse en de bij behorende plannen onvoldoende diepgaand zijn, behouden wij het recht om hieraan nadere eisen te stellen ten aanzien van het beperken van het risico op legionella (voorschrift 1.7).

Verwacht kan worden dat door verder onderzoek meer duidelijk zal worden over het risico en de mogelijke maatregelen. Het is dan ook de bedoeling dat de plannen aangepast kunnen worden naar aanleiding van de ontwikkeling van de kennis over de kwaliteit van het milieu, in dit geval nieuwe inzichten op het gebied van beheer van afvalwaterzuiveringsinstallaties (voorschrift 1.8.).

Conclusie

Gelet op de hiervoor gegeven overwegingen wijzigen wij de voorschriften van de omgevingsvergunning om legionellabesmettingen bij SNR te voorkomen en het risico van de gevolgen daarvan voor de leefomgeving te voorkomen, dan wel zoveel mogelijk te beperken. De toegevoegde voorschriften zijn daarop gericht.

BEGRIPPEN

kve/l kolonievormende eenheden per liter

Risicovolle installatie Een afvalwaterzuivering (AWZI) die door het type zuivering, het type industrie waar het water voor zuivert, de temperatuur van het proceswater en de soort beluchting qua risico wordt ingeschaald als “aannemelijk” of “zeer aannemelijk” voor de aanwezigheid van legionella.

Kans op verspreiding van Legionella door biologische AWZI

Type industrie	Temperatuur (deel)proces	Beluchting	Verspreiding via lucht	Verspreiding via effluent
• Levensmiddelen	30 - 38°C	Ja	Zeer aannemelijk	Zeer aannemelijk
		Nee	Aannemelijk	Zeer aannemelijk
• Papier en hout	25 - 29°C of 39 - 45°C	Ja	Aannemelijk	Aannemelijk
		Nee	Mogelijk	Aannemelijk
• Petrochemie	25 - 29°C of 39 - 45°C	Ja	Mogelijk	Mogelijk
		Nee	Niet aannemelijk	Mogelijk
• Destructiebedrijven	<25°C of >45°C	Ja	Mogelijk	Mogelijk
		Nee	Mogelijk	Mogelijk
• *Rioolwaterzuivering	<25°C of >45°C	Ja	Mogelijk	Mogelijk
		Nee	Niet aannemelijk	Mogelijk

*In rioolwaterzuiveringen zonder warme deelstroom (<25 °C) kan een zeer hoge concentratie Legionella (tijdelijk) aanwezig zijn als deze installaties afvalwater ontvangen van industrieën waar kans op verspreiding zeer aannemelijk is. De kans op verspreiding is dan groter dan in deze tabel opgenomen.

Voor zover in een voorschrift verwezen wordt naar een DIN-, DIN-ISO, NEN-, NEN-EN-, NEN-ISO-, NVN-norm, AI-blad, BRL, CPR, PGS of NPR, wordt de uitgave bedoeld die voor de datum waarop de vergunning is verleend het laatst is uitgegeven met tot die datum uitgegeven aanvullingen of correctiebladen. Indien er sprake is van reeds bestaande constructies, toestellen, werktuigen en installaties is de norm, BRL, CPR, PGS, NPR of het AI-blad van toepassing die bij de aanleg of installatie van die constructies, toestellen, werktuigen en installaties is toegepast, tenzij in het voorschrift anders is bepaald.

Voor de begrippen die niet in deze lijst zijn opgenomen refereren wij naar de definities zoals die zijn opgenomen in de geldende wet- en regelgeving (zoals het Activiteitenbesluit, de Activiteitenregeling, het Besluit omgevingsrecht, het Besluit externe veiligheid inrichtingen, de Wet geurhinder en veehouderij, etc).

Besteladressen, Publicaties zijn in ieder geval verkrijgbaar bij de onderstaande instanties:

AI-bladen:

SDU Service, afdeling Verkoop

Postbus 20025

2500 EA DEN HAAG

Telefoon : 070 - 378 98 80

Fax : 070 - 378 97 83,

Internet : www.sdu.nl.

Ons kenmerk
9999190987_99991188915

DIN, DIN-ISO, NEN, NEN-EN, NEN-ISO, NVN-normen en NPR-richtlijnen:
Nederlands Normalisatie-instituut (NEN), Afdeling verkoop
Postbus 5059
2600 GB DELFT
Telefoon : 015 - 269 04 35,
Internet : www.nen.nl.

BRL-richtlijnen:
KIWA Certificatie en Keuringen
Postbus 70
2280 EA RIJSWIJK
Telefoon : 070 - 414 44 00
Fax : 070 - 414 44 20,
Internet : www.kiwa.nl.

InfoMil is het informatiecentrum in Nederland over milieuwet- en regelgeving.
Internet : www.infomil.nl.

RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu)
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
Telefoon : 030 - 274 91 11
E-mail : info@rivm.nl.